

Protokoll VU-möte 2024-06-12 i Askersund, kl 10.00-12.30.

0. Laget runt

Mötet inleder med laget runt.

1. Mötets öppnande

Ordförande Anders Hedeberg öppnade mötet.

Beslut: Mötet förklarades öppnat.

2. Förslag till dagordning

Beslut: Dagordningen antogs.

3. Val av justeringsperson

Förslag gavs på Lars Gezelius.

Beslut: Mötet valde Lars Gezelius till justeringsperson.

4. Protokoll

Punkten utgick.

5. Ekonomi

Inte mycket nytt sedan stämman, ser ut som budget på ca 2,5 miljoner kommer hålla. Det har tillkommit två nya medlemmar sedan stämman (Mjölby kommun och Vätternvatten). Medlemsavgiftshöjning med 25% bestämt på stämman för 2025. Rörande kassör så fortsätter Jan-Anders till efter stämman. Ny controller ska rekryteras på Länsstyrelsen i Jönköping som även är tilltänkt som kassör för Vätternvårdsförbundet. Tjänsten ska tillrättas i början av september och styrelsen får välja in personen.

VU noterar informationen

6. PFAS i fisk från Vättern

Nya resultat från röding och abborre enligt miljöövervakningsprogram för Vättern. I kombination med äldre resultat från och med ca 2016 för arterna röding, abborre och sik finns nu ett bättre, säkrare underlag att utgå ifrån. Friederike går igenom resultaten och befintliga konsumtionsråd. Det finns idag saluföringsgränsvärden för bland annat fisk – både abborrar och röding underskrider gränsvärdet (gäller dock inte barnmat). Men det finns inga hälsobaserade gränsvärden och inga kostråd för PFAS.

Livsmedelsverket hänvisar till kommun och län, vid risk ska kontakt tas med Livsmedelsverket.

Vätternvårdsförbundet har informerat Länsstyrelsen om nya resultat och den samlade bilden. Dialog mellan Livsmedelsverket och Länsstyrelserna runt Vättern förs för att hantera de nya resultaten. Länsstyrelserna kommer gå ut med nya kostrekommendationer för fisk från Vättern innan sommaren.

Vätternvårdsförbundet har en viktig roll för att sprida informationen. Förslag kom att ta fram information som kan användas av näringsidkare.

Beslut: VU beslutar att kansliet följer utvecklingen och bidrar till att sprida informationen när den kommer.

7. Norra kärr

Företaget Greena minerals avser att på nytt söka bearbetningskoncession för en gruva i Norra Kärr. Samråd pågår, VVF har fått samrådsunderlag och avser yttra sig. Samrådet är inför framtagande av MKB till ansökan om bearbetningskoncession. Bergmästaren beslutar i samråd med Länsstyrelsen.

EU har beslutat Critical Raw materials act, som innebär att projektet kan bli utpekad som strategiskt projekt där tillståndprocess får ta maximalt 27 månader.

Företaget avser anlägga ett dagbrott på 150 m djupt, med anrikningsverk, upplag av gråberg och torrdeponerad anrikningssand samt anslutningsväg till E4. Inga konventionella fyllnadsdammar planeras, all bearbetning ska ske inomhus och med endast fysikaliska processer. Mindre omfattning än 2018. Avledning av vatten ska ske till Stavabäcken, alltså Vättern. Inte till Noån/Svartån. Uppgifter om föroreningsinnehåll, transporter och rening mm saknas i underlaget.

Många riksintressen berörs, för förbundet relevanta är: Natura2000, naturvård, rörligt friluftsliv, yrkesfiske och vattenförsörjning.

Frågor och synpunkter att lyfta är relaterade till Vättern och Stavabäcken. Till exempel transporter till Vättern av relevanta ämnen, grumling och deras påverkan på N2000-arter, värden, fys-kem förhållanden, vattendirektivet & dricksvattendirektivet, halter i fisk och kräfta. Miljökonsekvenser vid worst-case-scenario och skyddsåtgärder. Vattenhantering och klimatanpassning.

Kommuner inklusive Vätternvatten verkar alla ha fått samrådsunderlaget. Fråga om tidsperspektiv för MKB – oklart i dagsläget.

VU noterar informationen.

8. Vätterndagen 2024

Alternativ för Vätterndagen diskuteras, plats och dag. Förslag finns på Vadstena och det anses vara ett bra alternativ. Årets Vätterndag kan ses som en återetablering efter covid. Vecka 43 anses vara en bra tid, i slutet på oktober. En tisdag, onsdag eller torsdag.

Beslut: VU beslutar att kansliet fortsätter planera Vättendagen enligt föreslagen plats och tidpunkt.

9. Utveckling av förbundet

Enkät har skickats ut till medlemmar och en del svar har inkommit men det behövs fler svar. Svaren är ett bra verktyg för Vätternvårdsförbundet att veta vad vi behöver fokusera på och vart det behövs stödinsatser.

- Med de svar som inkommit som underlag blir det ändå tydligt att samverkan kan förbättras. Ett resultat från enkäten skulle kunna bidra till att veta vad det behövs samverka kring och vart Vätternvårdsförbundet kan hjälpa till att starta upp viss samverkan. Inte alltid Vätternvårdsförbundet kan driva samverkan men kan hjälpa till att lyfta behov och bidra till uppstart av samverkan eller att arenor för samverkan bildas. I längden kan det ge tydligare samordningsansvar till berörda aktörer.
- Det blir också tydligare att information från Vätternvårdsförbundet behöver bli lättare att hitta. Och önskan om att informera och påverka beslutsfattare finns. Vi måste värna om att Vätternvårdsförbundet ses som trovärdigt och faktabaserade. Medlemmar är ambassadörer och det kan förtydligas. Det kan också bidra till att tydliggöra behoven av extra resurser till information.
- Hur går vi vidare? Få in fler svar. Gå ut med en påminnelse innan sommaren. Fundera på att arbeta vidare med frågan på Vätterndagen i höst.

Beslut: VU beslutar att kansliet jobbar vidare med att försöka sprida enkäten enligt förslag och på så vis få in fler svar.

10. PFAS-Workshop hösten 2024

Planering för workshop om PFAS pågår och upplägg diskuteras. Intresse finns hos kommuner, även länsstyrelser.

Inkommer synpunkter om att för tillsyn är det värdefullt att få reda på om vi mäter samma sak, vilka krav ställs med mera.

VU kommer fram till att det bör skickas ut till tjänstemän först och främst. Syfte är att lära sig av varandra. Vilka gör bäst? Man kan utgå från Miljösamverkan som har sammanställt bra underlag .

Beslut: VU beslutar att kansliet jobbar vidare med planering av workshopen och tar med sig diskussionen i VU som underlag.

11. Åtgärdssamordning i tillrinningsområde

Det finns problem med övergödning i mer än hälften av Vätterns tillflöden. På styrelsemötet bestämdes att söka medel inom LOVA för att kunna anställa en åtgärdssamordnare som kan arbeta samordnat med åtgärdsarbete mot övergödning inom tillrinningsområdet. Ansökan är inskickad, kansliet väntar på svar. Ytterligare medel för projektering och genomförande av åtgärder krävs. Friederike undersöker personella resurser till arbetet.

VU noterar informationen.

12. Revidering Vattenvårdsplan

Friederike ger en lägesrapport för arbetet med vattenvårdsplanen, skrivararbete. Arbetet är försenat men nya åtgärdsförslag jobbas redan med. Remiss planeras under hösten.

VU noterar informationen.

13. Revidering Förvaltningsplan

Malin presenterade status och en preliminär tidsplan för förvaltningsplan för fisk och fiske, att den går ut på remiss i höst och fastställs på styrelsemöte eller årsstämman 2025.

VU noterar informationen.

14. MÖV-projekt 2023-2024

- Friederike ger en återkoppling om det senaste från projektet bioassay/ effektbaserade metoder för råvattenanalyser. Gemensamt projekt med Vänerns och Mälarens vattenvårdsförbund samt vattenverk runt sjöarna. Rapport ska bli klar under året. Under sommaren genomförs ytterligare analyser av ER-aktivitet och prallelt kemiska analyser av läkemedelsrester (inklusive hormoner). Kostnad i år 15.000.
- Ultrakorta PFAS, bland annat TFA. Två prover i år, även i Vänern och Mälaren.
- PFAS-trend i biota – ska undersöka hur PFAS-halter har förändrats över tid. Kontakt med bl.a. Örebro universitet och Naturhistoriska. Kan påverka åtgärdsarbetet.
- Dreissena – larvinventering och settlingsförsök; nio lokaler mellan Bråviken och Vänern. Startar i juli. Finansiering med IAS-medel från Länsstyrelsen.
- Fisk-projekt
  - Telemetriprojekt: sammanställning på gång (SLU/Lst)
  - Rapport – pelagisk fisk i Vättern 2022 från SLU
  - PFAS i kräftor – provtagning på gång (Lst/SLV)
  - Rapport - Laxutsättningar i Vättern från Länsstyrelsen i Vätternvårdsförbundets rapportserie
  - Catch & release studie för röding utvärderas och inkluderar även en litteraturstudie, i Länsstyrelsens regi

VU noterar informationen.

15. Publiceringar

Finns här: <https://vattern.org/category/publikationer/>

- 157: Laxutsättningar i Vättern
- 158: Glacialrelikta kräftdjur i Mälaren, Vänern och Vättern 2021
- 159: Årsskrift 2022

VU noterar informationen.

16. Vattenråd

Vattenmyndigheten: Bidrag för 2023 är redovisat. Nytt bidrag för 2024 har beviljats (62 000 kr).

VU noterar informationen.

17. Yttrande/Remisser

- Ut
  - Sjötrafik Norra Vättern
  - Kalkningsplan Örebro
  - NAP Målbildsanalys
  - Samråd Habo ARV
- In
  - – Norra Kärr samråd (se punkt 7)
- Pågående ärenden m
  - Karlsborg flygplats (tillstånd och markavvattning)
  - Miljöprovning Hammarens flygskjutsmål – hos regeringen
  - Vattenledning Örebro

VU noterar informationen.

18. Kalender

- Nästa samförvaltningsmöte: 9 oktober
- Nästa VU-möte: 25 september (skype/Teams)
- Nästa styrelsemöte: 18 oktober (Örebro län)

VU noterar informationen.

19. Övrigt

Inga övriga frågor

20. Mötet avslutas

Malin Setzer
Vid protokollet

Anders Hedeberg
Mötesordförande

Lars Gezelius
Justeringsperson

Deltagare:

Friederike Ermold (VVF), Anders Hedborg (VVF/Vadstena kommun),
Malin Setzer (VVF), Pelle Holmström (MÖS), Jörgen Ryberg (Nammo),
Andreas Furustam (Länsstyrelsen Västra Götaland) och Lars Gezelius
(Länsstyrelsen Östergötland).